võrreldes märksa teissuguse monumendisokli küljele. See sõduritegrupp püstitati aga hiljemini iseseisva mälestusmärgina Tartu Pauluse koguduse kalmistul Vabadussõjas langenute ühishauale. A. oli eesti vanema kunstnikupõlve kuulsamaid esindajaid ning viimne valju akadeemilise kooli meister eesti kunstnikkonnas.

H. Kompus, A. A-i loomingu lõppjärk (Eesti Kunstimuuseumi Aastaraamat I, 1931); Alfr. Vaga, A. A-i elu ja looming (Post. 1931, nr. 176); J. Pert, A. A. (1936). *A. V.*

ADAMSON-ERIC (kodanikunimega **Adamson, Erich Karl Hugo**), maali- ja rakenduskunstnik, sünd. 5. VIII 1902 vkj. Tartus kaupmehe pojana, õppis kuni 1920 H. Treffner'i gümnaasiumis, oli 1921—23 „Pallase" kunstikooli õpilaste nimestikus ja a-il 1920—23 vabakuulaja Tartu ülikooli õigusteaduskonnas. Täiendava kunstihariduse omandas A. Berliinis, siis pikema aja kestel Pariisis, kus töötas mitmes eraakadeemias. Kunstinäitustest on ta võtnud osa 1925. a-st alates Eestis, Berliinis ja 1927. a-st peale Pariisis; ta on esinenud iseseisva näitusega ms. 1936 Helsingis ja 1939 Stokholmis. — A. on olnud tegev E. Kujutavate Kunstnikkude Keskühingus abiesimehena 1934—35 ja esindajana E. Kultuurkapitali Kujutava Kunsti Sihtkapitali valitsuses 1932—35, liikmena rakenduskunsti ühingus „RaKü" a-st 1935 ja Kujutavate Kunstnikkude Kutseühingus a-st 1935. Oma arvukas maalitoodangus on A. viljelnud natüürmorti, interjööri- ja maastikumaali, portreed, akti ja figuraalset kompositsiooni. Peale algusaja katsetuste moodsate kunstivoolude suunas rõhutas ta a-ni 1930 tumedas pruunhall-rohekas värvigammas hoitud, realistlikes maalides tugevasti asjade vormi ja materiaalset eriilmet („Natüürmort sibulatega", 1928; „Autoportree", 1929). Hiljemini muutus ta käsitlusviis vabamaks, maalilisemaks, eriti portree- ja maastikumaali alal; selle paremiku moodustavad vaheldusrikka hahkja koloriidiga Kreeka maastikud a-st 1934. Viimasel ajal aga harrastab ta peenelt nüansseeritud impressionismi heledas, atmosfääriküllases plein-airistlikus laadis oma Eesti suvi- ja talimaastiku motiivides, rohkeis akti- ja lillemaalides ning portreedes („Kompositsioon", kolmikmaal, 1935; „Talvine Tallinn", 1935; „Daam rohelises", 1935; „Trummimehed Vanalinna taustal", 1938 jm.). Silmapaistvalt omapärane on A. toodang ka tarbekunsti aladel, kus ta on valmistanud kavandeid tekstiil-esemeile (eriti vaipadele), nahktöile, mööbleile, viljelnud portselanimaali, saavutades tunnustavat tähelepanu ka välismail (Pariisi maailmanäitusel 1937 ja rahvusvahelisel rakenduskunsti näitusel Berliinis 1938 jm.). Neis avaldub ta ergas kunstimeel kord abstraktses-kubistlikus, kord mänglevalt primitivistlikus joone- ja värvikäsitluses, mis on täiesti uudseks nähtuseks eesti rakenduskunstis. Üldse iseloomustab kogu A. loomingut isikupärane värskus, vaheldusrikkus ning hoidumine kunstilisest konventsionaalsusest. Ta teoseid leidub Eesti Kunstimuuseumis Tallinnas, ERM-s Tartus, Ateneumi muuseumis Helsingis, end. Luxembourg'i muuseumis Pariisis („Isa portree", 1928) ja Moskva uues Lääne kunsti muuseumis („Isa portree II", 1930—32).

„Taluperenaine" 1937, nr. 1 (E. Ahas); Pvl. 1938, nr. 36, 45 ja 47 (H. Kompus); „Vaba Maa" 1938 nr. 40 (A. Murakin); „Uus Eesti" 1938, nr. 42 (L. Soonberg); Adamson-Eric, Tööde näitus 12.—20. veebr. 1938 (kataloog); „Varamu" 1939, nr. 4 (H. Kompus); isikl. saadud andmed. *A. V.; V. Em.*

* **ADAMSON, Hendrik**, kirjanik, lahkus 1927 tervislikel põhjusil õpetajaametist ja elab selle järel Väike-Viiral Kärstna v. Ta on avaldanud jutustise lapsepõlvest „Kuldsel elukoidikul" (Viljandi, 1928) ja luuletiskogud „Tõus ja mõõn" (Tartu, 1931), „Kolletuspäev" (*ibid.*, 1934), „Mälestuste maja" (*ibid.*, 1936) ning „Linnulaul" (*ibid.*, 1937). „Mulgimaa" 2. tr. ilmus Tartus 1936. *F. T.*

ADAMSON, Johannes, koolitegelane, sünd. 16. XI 1883 vkj. Tartumaal Valguta v. talurentniku pojana, õppis Tartus linna algkoolis, reaalkoolis ja 1907—13 Tartu ülikooli ajaloo-filoloogia teaduskonnas. Lõpetanud selle kandidaadi astmega ajaloo alal, teenis A. 1914—17 ohvitserina Vene sõjaväes ja on 1917. a-st toiminud Tartu keskkoolide, peamiselt reaalkooli (1931. a-st poeglastegümnaasium) õpetajana, olles a-il 1928—31 ka selle ja a-st 1936 linna tütarlastegümnaasiumi direktoriks. A-st 1925 on ta ühtlasi olnud tegev ajaloo ja kodanikuõpetuse metoodika õpetajana